

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ПАНДЕМІЯ – ЯК СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНА КРИЗА
ЛЮДСТВА В КОНТЕКСТІ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА**

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студентка 2 курсу 16-231 М
групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Бутрим Вікторія Ігорівна
Керівник: доцент Рехліцька А. Є.
Рецензент: худ. кер. нар. анс. танц.
«Едельвейс» Якуба С. В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 Теоретико-аналітична основа хореографічної композиції.....	7
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композицією.....	7
1.2. Ідейно-тематична основа.....	11
РОЗДІЛ 2 Літературно-графічний аналіз хореографічної композиції.....	14
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	14
2.2. Графічні таблиці твору.....	15
2.3. Сценографія.....	24
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28
ДОДАТКИ.....	30
Додаток А.....	30
Додаток Б.....	31
Додаток В.....	32
Додаток Г.....	33
Додаток Д.....	34
Додаток Е.....	35
Додаток Ж.....	36
Додаток З.....	37
Додаток И.....	38

ВСТУП

Різноманітні епідемії та пандемії супроводжують людство протягом усієї історії. Вони змінювали звичайний хід життя та свідомість людей, вносили свої корективи в історичні події та еволюцію людства.

Найбільших збитків у соціальному, економічному, культурному плані нанесли такі пандемії, як чума, холера, різноманітні віруси грипу, тиф, малярія та багато інших. Люди пережили страшні часи, які залишили свій відбиток на суспільних відносинах та мали вплив на подальше життя та співіснування людей.

Світові віруси мали вплив на всі аспекти людського життя, у тому числі й культуру та мистецтво. В умовах ізоляції люди мистецтва знаходили можливість творити. Митці не залишались осторонь і своєю творчістю закарбували у пам'яті людей страшні події тих часів. Саме завдяки мистецтву ми зараз маємо можливість побачити та прочитати про те, що відчували люди багато століть тому.

Велика кількість художників, поетів, письменників, режисерів зверталася до теми епідемій. Яскраво зобразив образ чуми швейцарський художник Арнольд Бьоклін. В його роботі «Чума» (1898 р.) хвороба зображена в образі смерті, що осідлала крилатого дракона. Вона летить над містом і забирає життя людей. Норвезький художник Едвард Мунк написав автопортрет після того як захворів на іспанський грип у 1919 р. Як тільки минула загроза його життю, він зобразив свій стан, показавши наскільки близькою була смерть. Картина знаходиться у Національній художній галереї в Осло. Егон Шиле створив картину «Сім'я» (1918). Він написав цю картину коли вся його сім'я захворіла на «іспанку» і це стало останньою його роботою. Картина вважається однією з найкращих ілюстрацій епідемії іспанського грипу. Картина Пітера Брейгеля Старшого «Тріумф смерті» (1562-1563) несе у собі

популярний тоді сюжет танцю смерті. Приводом для створення картини були тогочасні епідемії чуми, війни, голод та високий рівень смертності. Зараз картина зберігається у Національному музеї Прадо (Іспанія).

У 19 столітті найбільшої популярності у літературі набув сюжет про крихкість людського життя та рівність всіх людей перед обличчям смерті. До цієї теми звертались такі поети як Й. Гете, Ш. Бодлер, Р. Рільке, Б. Брехт та інші. Альбер Камю у своєму романі «Чума» описуючи епідемію зображає страшні часи ХХ століття, голод, злидні, епідемії, високу смертність та страх людей. Він «розширив образ чуми, і зображає її не лише як хворобу, ай як всі кризові моменти ХІV століття [3].

Велика кількість фільмів відзнято на основі творів та історичних фактів що стосуються епідемій. Режисери, які звертались до цієї теми це Вольфганг Петерсен «Епідемія», Стівен Содерберг «Зараження» та інші.

Хореографічне мистецтво у час пандемій не мало змоги розвиватись та віднаходити нові форми та стилі вираження. Через складну ситуацію у світі, люди були вимушені в першу чергу піклуватись про своє життя і здоров'я. Унаслідок чого хореографічне мистецтво вимушено відступило на другий план. Тим не менш танець у час епідемії чуми використовували як спосіб розрядки, спосіб відволіктись від паніки та тривоги яка оточувала всіх навколо.

З мистецьких творів того часу ми можемо дізнатись багато інформації стосовно особистої гігієни та санітарних норм у містах. А в наш же час можемо провести паралелі з минулим та побачити філософський погляд на сьогодення.

Мистецтво завжди прагне до оновлення репертуару, і це, в якійсь мірі його природне бажання миттєво відгукуватись на події сучасності. Життя постійно підказує нові теми, нові образи. Більшість балетмейстерів надихаються темою протистояння людини і смерті.

На сьогодні тема соціально-гуманітарних криз є більш ніж **актуальною** у зв'язку зі становищем у світі. У час коли людство знову зіштовхнулося з проблемою пандемії, ми маємо згадати досвід минулих часів та проаналізувати вплив епідемії на суспільне життя та мистецтво. Достойно вийти з цього періоду, зробити переоцінку життю, відношенню до природи, людства, країни, змінити відношення до самого себе.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Кваліфікаційна робота виконана відповідно до наукової ініціативної теми кафедри хореографічного мистецтва ХДУ «Формування професійно-творчих здібностей майбутніх хореографів в умовах освітнього процесу ЗВО».

Мета нашого дослідження полягає в обґрунтуванні місця особистості під час соціально-гуманітарних криз та впливу епідемій на розвиток суспільного устрою людства. Сценічно-хореографічне втілення зазначеної теми.

Об'єкт дослідження: мистецькі твори, що відображають соціально-гуманітарні кризи.

Предмет дослідження: особливості хореографічного втілення теми епідемії.

Завдання:

1. Розробити історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.
2. Проаналізувати ідейно-тематичну основу твору.
3. Створити композиційно-архітектонічну побудову твору.
4. Розробити літературно-графічний запис хореографічної композиції.
5. Розробити сценографію.

Методи дослідження : аналізу, аналогії, спостереження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дана тема використовується митцями у сучасній хореографії доволі рідко і носить характер не реалізованої на сценічних майданчиках. Отже, наукова новизна визначеної теми підтверджується актуальністю.

Практичне значення одержаних результатів хореографічна композиція може використовуватись у репертуарі аматорських та професійних хореографічних колективів.

Апробація: Результати дослідження було оприлюднено на засіданні кафедри хореографічного мистецтва, на VII Всеукраїнській студентській науковій конференції «Мистецька освіта у контексті євроінтеграційних процесів» (20.03.2020, м. Умань); На XI Усеукраїнській (з міжнародною участю) науково-практичній конференції «Актуальні проблеми мистецької освіти в системі вищої школи» (30.10.2020, м. Херсон, ХДУ).

Публікації: Основні положення кваліфікаційної роботи було викладено у тезах «Самоосвіта майбутнього вчителя хореографії, як необхідна умова розвитку його особистості» (Збірка матеріалів конференції м. Умань 2020 р.), у статті «Соціально-гуманітарні кризи людства в контексті хореографічного мистецтва» (альманах «Магістерські студії» Херсон ХДУ 2020 р.).

Структура: Робота складається зі вступу, двох розділів, відповідних підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції

У минулі століття світ дуже часто потерпав від різноманітних епідемій: чума, віспа, холера, іспанський грип. На кожну епідемію реагувало мистецтво, художники, літератори, хореографи, режисери зберігали історичні періоди у своїй творчості. Велика кількість митців звертається до теми епідемій через те, що вони мають змогу зобразити емоції людей, показати людину в незвичній для неї ситуації, закарбувати час у своїх роботах.

Пандемія чуми залишила по собі велику кількість творчих робіт у яких зображено страх та безвихідне становище людства. В епоху Середньовіччя відбувся розквіт образотворчого мистецтва. Саме тому інформація про події збереглась, в більшій мірі, у картинах і фресках [9, с. 123]. Світ вперше зіштовхнувся з епідемією чуми ще у 536 році. Але з того часу не залишилось майже ніяких згадок про страшні події. Друга хвиля пандемії випала на 1346 рік, епідемія увійшла в історію як «Чорна смерть» та забрала життя близько 25 млн. людей. Задля збереження людського життя, у світі був введений карантин, який являв собою соціальне дистанціювання протягом 40 днів. Насамперед це стосувалось моряків, які залишались в порту протягом цього часу [2, с. 101].

Історії відомі випадки танцювальної чуми — спалаху танцювальної манії. Вперше танцювальна чума з'явилась у Страсбурзі у липні 1518 року і отримала назву — хорея або танець святого Віта. Існує дві версії, що стало причиною такої поведінки. Перша — міста страждали від голоду і хвороб, що ставало причиною паніки. А друга причина, віра людей в те, що танцюючи перед статуєю святого Віта, вони могли позбавитись від усіх хвороб. Історик Джон Уоллер присвятив масовим танцям один розділ у книзі «Час танцювати, час помирати». У книзі він описує події так, ніби танцюючі не могли зупинитись і надали замертво від перевтоми. Він стверджує що люди «відчують психологічні стреси і вірять у можливість одержимості духом» [11, с. 67].

В епоху Середньовіччя найпопулярнішою темою до якої звертались митці був «Танець смерті». Сюжет про універсальність смерті. Незалежно від того де вона є, вона об'єднує всіх. Смертельні хвороби, голод, війна і Чорна смерть збільшувала релігійні бажання покаяння, але й викликала прагнення до розваг, які виявляли себе у танці зі смертю. «Танець зі смертю» нагадував людям про крихкість життя [1, с. 132]. «На багатьох картинах і фресках Смерть грає на музичних інструментах: це можуть бути духові інструменти, наприклад, волинка або скрипка. Поєднання таких елементів, як танець та гра на музичних інструментах, наводить на думку про те, що перехід від життя до смерті може розглядатись не лише як християнське таїнство, до якого треба бути готовим, — навпаки, кінець життя набуває атрибутів, що характерні для свят, карнавалів» [5, с. 48].

У ХХ столітті до цієї теми звертався німецький артист і балетмейстер Курт Йосс, у своєму балеті «Зелений стіл. Танець смерті у 8 картинах для 16 танцівників», який був поставлений у 1932 році. Ідея полягає в тому, що смерть стає партнером для кожного, спокушаючи до танцю. У балетній виставі протягом всіх епізодів Смерть, як один з

головних персонажів, тріумфує та «запрошує до танцю» всіх, незалежно від статі, віку та соціального статусу. Балет критикували через надмірний авангардизм, що вплинуло на зміну програми Мюнстерського театру [6, с. 241].

До теми пандемії чуми звертався Касьян Голейзовський. Він створив у 1919 році балет «Маска червоної смерті». Сюжет був взятий із одноіменного твору американського письменника Едгара Аллана По. За сюжетом твору, у замку принца Просперо йде свято, але на нього завітала страшна гостя Чума, під маскою Червоної смерті. Маски гостей приховували страх людей перед фігурою Смерті. Опівночі образ Чуми повідомляє про себе та перемагає принца. Трупа пручалась проти балету, через що він не побачив світла рампи [6, с. 230].

Під час епідемії чуми в Італії з'явилися «чумні лікарі», вони спеціалізувались на лікуванні чуми. Вони мали спеціальний одяг, який, як вважалося, захищав лікаря від зараження. Одяг складався з плаща змащеного воском, та маски з дзьобом на обличчі. В середині дзьоба маски знаходились різноманітні трави, які також захищали лікаря від міазмів - випарів з «вогнища зараження» [8, с. 69]. Існувала версія що моторошний вигляд лікаря в масці відлякував хворобу. При собі лікар обов'язково мав тростину, якою проводив огляд хворого. Нажаль медицина в епоху Середньовіччя не була розвинена, тому лікарям не вдавалось врятувати хворих, а через методи лікування заражались самі. Тим не менш, образ «чумного лікаря» залишився згадкою про жахливу чуму тих часів. І часто використовується у мистецтві для відображення часів пандемії Чуми, та як символ боротьби зі смертю [10, с. 138].

Велика кількість письменників і режисерів використовували у своїх творах сюжет пов'язаний із спалахами холери (1830 р.) [4, с. 90]. Наприклад колумбійський письменник Габріель Гарсія Маркес створив роман «Кохання під час чуми» [12], сюжетом якого стала саме епідемія холери. Роман британського письменника Сомерсета Моєма

«Розмальована вуаль» розповідає читачам про боротьбу лікарів зі спалахами холери. До теми цієї епідемії також звертається французький письменник Жан Жюжін. Він написав роман «Вершник на даху», події розгортаються під час епідемії холери у 1832 році, у Провансі. Пізніше, у 1995 році роман було екранізовано французьким режисером Жан-Полем Раппно.

Під час епідемії холери хореографічне мистецтво продовжувало розвиватись. З одного боку розвиток та підвищення інтересу до бальної культури, а з іншого — балетного мистецтва. У балетах того часу переважали тенденції романтизму та реалізму. Але не зважаючи на весь розвиток, пандемія холери не знайшла свого відображення у хореографічному мистецтві. Так, у балетмейстерів були всі можливості для розробки хореографічних композицій на актуальні теми, але, на нашу думку, тема пандемії холери не вкладалась у романтичні ідеї, що тоді переважали у балеті.

Наступною вагомою кризою стала пандемія Іспанського грипу. Епідемія тривала з січня 1918 року до 1920 року. За час розвитку транспортних шляхів хвороба дуже швидко розповсюдилась по всьому світу. У країнах був введений карантин. Були закриті всі публічні місця, школи, церкви, театри, кіно [7, с. 215]. Але не зважаючи на це митці продовжували творити. Американська письменниця та журналістка Кетрін Енн Портер написала повість «Блідий кінь, блідий вершник». У повісті йдеться про складну історію кохання журналістки та молодого військового. Події розгортаються на тлі епідемії іспанського грипу.

Через те що пандемія Іспанського грипу випала на час Першої світової війни, хореографи у своїх роботах частіше звертались до воєнної тематики. Хвороба ж залишилась поза увагою тогочасних балетмейстерів. Через карантинні обмеження митці не мали змоги створювати нові композиції та розкривати у своїй творчості актуальні проблеми.

Аналізуючи історію хореографічного мистецтва у час соціально-гуманітарних криз, ми можемо зробити висновок, що хореографи вкрай рідко звертаються до теми пандемій. Через не привабливість сюжету для відображення у хореографії і неможливлення практично створювати нові творчі роботи на актуальні для суспільства теми.

1.2. Ідейно-тематична основа

Виходячи з актуальності обраної теми ми визначили ідейно-тематичну основу хореографічної композиції.

Тема: боротьба людини зі смертю.

Ідея: жити в гармонії з Природою.

Наскрізна дія: пошук внутрішніх сил та можливостей для протистояння хворобі.

Надзавдання: переосмислення життєвих і моральних цінностей.

Конфлікт: сутичка хвороби та лікарів.

Видова спрямованість: контемпорарі.

Танцювальна форма: хореографічна композиція.

Танцювальні жанри: історично-драматичний.

Лібрето

Життя таке швидке і невпинне, кожна хвилину ми кудись поспішаємо і не маємо часу на те щоб зупинитись і приділити увагу тим, хто поруч з нами. Люди вважають себе головними у цьому світі, не думаючи про те, що ми лише його частина. Такий ритм життя вже давно став звичним для кожного. І ми не могли собі уявити що все може змінитись за лічені дні.

Але в один момент все зупинилось, ніби хтось натиснув на «СТОП». Довкола нас з'явився невидимий ворог. Ми не вперше зіштовхуємось з ним. Колись давно наші предки були майже поборені ним. Вони зіштовхнулися з «Чорною смертю», вона темним вогнем

пройшла по землі, не шкодуючи ні дітей, ні старих; ні жінок, ні чоловіків. Ніхто не міг їй протистояти. Лише деякі люди, яких більшість вважала безумцями боролися за життя інших людей. Їх називали чумними лікарями. Страшні події наводять страх і паніку, але лише об'єднавшись заради спільної мети ми можемо подолати цю кризу. У моменти, коли ми не знаємо з чим маємо справу, люди звертаються до досвіду минулих часів.

На сьогодні світ також зазнав страшних наслідків підступної пандемії. Люди збентежені і розгублені, паніка та страх керують суспільством. Кожен хвилюється про своє життя і намагається знайти сили протистояти руйнівній силі пандемії. Лікар робить все можливе щоб врятувати людей, і лише приймаючи з розумінням все що відбувається, дотримуючись певних правил, ми можемо вийти з кризи та повернутись до звичного життя. Об'єднавшись заради спільної мети, людство здатне стримати та побороти руйнівну силу хвороби.

Згадуючи історію страшних світових епідемій, ми маємо надію на скоріше завершення складного життєвого періоду, на переосмислення життєвих і моральних цінностей.

Характеристика образів:

1 частина: Суспільство. Воно символізує усі соціальні статуси.

2 частина: образ Чорної смерті, який відображає полум'я чуми. Образ чумного лікаря, який бореться з епідемією.

3 частина: Суспільство. Образ сучасного лікаря, який рятує життя людей від лап хвороби.

Аналіз музичного супроводу:

Перша музична композиція Tell her I wasn't scared, за авторством Dan Thiessen. Музика створена у жанрі класичної музики.

Лад — мінор.

Форма — тричастинна.

Розмір — 4/4.

Темп — повільний.

Загальна кількість тактів — 40.

Хронометраж — 2 хв. 11 с.

Друга музична композиція *Silver for monsters*, за авторством Percival Schutzenbach. Музика створена у жанрі фолк.

Лад — мінор.

Форма — тричастинна.

Розмір — 4/4.

Темп — повільний.

Загальна кількість тактів — 52.

Хронометраж — 2 хв 22 с.

Третя музична композиція *Resolve* у виконанні Nathan Lainer.

Музика створена у жанрі танцювальна, електронна музика.

Лад — мінор.

Форма — тричастинна.

Розмір — 4/4.

Темп — рухливий (*allegretto*)

Загальна кількість тактів — 120.

Хронометраж — 1 хв. 55 с.

РОЗДІЛ 2

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1 Композиційно-архітектонічна побудова твору

Архітектоніка хореографічної композиції «Маска мороку».

1 частина

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	8 тактів	Персонажі знаходяться на сцені. Вони уособлюють собою суспільство.
Зав'язка	8 тактів	Кожен персонаж презентує свою роль у сучасному суспільстві. Кожна група танцівників пластично відображає свій соціальний статус.
Розвиток дії	8 тактів	Персонажі показують сучасне життя у звичних ситуаціях. Взаємодія танцівників між собою.
Кульмінація	8 тактів	Один з танцівників пластично відображує початок зараження.
Розв'язка	8 тактів	Хвороба поступово розповсюджується всіх персонажів.

2 частина

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	8 тактів	Танцівники знаходяться у колі. Воно символізує полум'я чуми.
Зав'язка	8 тактів	У колі з'являється соліст в образі чумного лікаря. Танцівники рухаються по колу періодично звужуючи або розширюючи його.
Розвиток дії	16 тактів	Танцівники в образі хвороб намагаються здолати лікаря.
Кульмінація	8 тактів	Звужуючи коло танцівники показують перевагу хвороби над лікарем.
Розв'язка	4 такти	Танцівники оточили лікаря, та повністю закрили його від глядача. Показуючи перемогу чуми над лікарем.

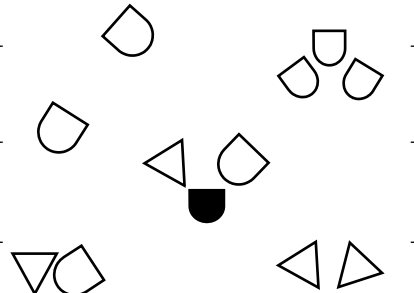
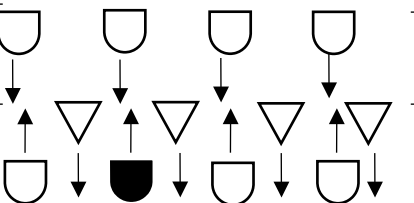
3 частина

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	16 тактів	Люди знаходяться на сцені. Вони уособлюють собою суспільство.
Зав'язка	12 тактів	Персонаж лікаря намагається допомогти персонажам (танець лікаря з двома персонажами).
Розвиток дії	12 тактів	Суспільство не приймає допомогу лікаря й відштовхує його.
Кульмінація	8 тактів	Лікар рятує персонажа. Люди об'єднуються з ним, задля спасіння життя.
Розв'язка	12 тактів	Об'єднавшись, суспільство і лікар, змогли побороти хворобу.

2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

- — Дівчина.
 — Хлопець.
 — Напрямок руху.
 — Соліст.
 — Дитина.

1 частина.

Архіте к Тоніка	Малюнок танцю	Кільк ість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		8 тактів	<p>Кожна група танцівників по черзі починає танцювати.</p> <p>Імпровізуючи у групах.</p>
Зав'язка		8 тактів	Виконання комбінації № 1.

Розвиток дії		8 тактів	Виконання комбінації № 2.
Кульмінація		8 тактів	Комбінація № 3.
Розв'язка		8 тактів	Комбінація № 4.

Комбінація № 1.

1-й такт: Port de bras, pirouette en dehors, після чого виконуємо drop.

2-й такт: дрібними кроками зміна ліній, корпус вниз. У парі переكات по підлозі

3-й такт: відкравання лівої ноги на 90° у положення epolement ecarte. Swing правою ногою по підлозі. Погляд у діагональ.

4-й такт: хвилеподібний рух за головою, з опусканням на підлогу. Права нога підіймається. Demi rond правою ногою до сторони.

Виконуємо wou на ліву ногу обличчям у 4 точку.

5-й такт: drop. Pas tombe та Port de bras до глядача.

6-8 такти: перекидання. Видим бігом. Пантомімна гра.

Комбінація № 2.

1-й такт: «Раз-і-два-і» Contraction, ліва нога у положенні passe. Зміна положення ноги на виворітне, стрибок з ногою на passe.

«Три-і-чотири-і» поворот en dehors у I arabesque на demi plie, з нахилом корпусу. Поворот en dehors та крок на ліву ногу.

2-й такт: glissad з доворотом та demi plie.

3-й такт: танцівники по чергово вистрибують догори з піднятою правою рукою. по чергове виконання slide.

4-й такт: підйом з підлоги через хвилеподібний рух.

5-6 такти: стрибок з відкриванням ноги до сторони, port de bras.

7-8 такти: переміщення tour chaines на діагональ від 2 до 8 точки.

Комбінація № 3.

1-й такт: танцівники виконують port de bras вбік по одному.

2-й такт: tour chaines зміна у діагоналі з випадом вбік з відкриванням руки.

3-й такт: варіанти port de bras.

4-й такт: glissad з падінням на підлогу та пережат.

5-6 такти: переміщення по діагоналі у напрямку 6 точки, використовуючи pirouette en dedans, demi plie за 2 позицією ніг. Три кроки у напрямку 8 точки, зміна ракурсу. Хлопець залишається на авансцені, повторює рухи разом з іншими, але без переміщення.

7-8 такти: пантомімна гра танцівників.

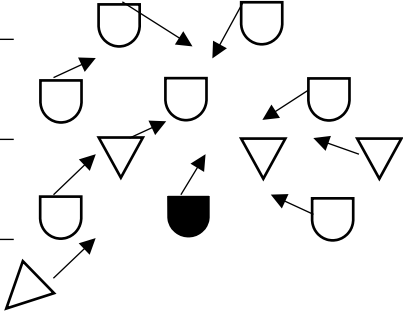
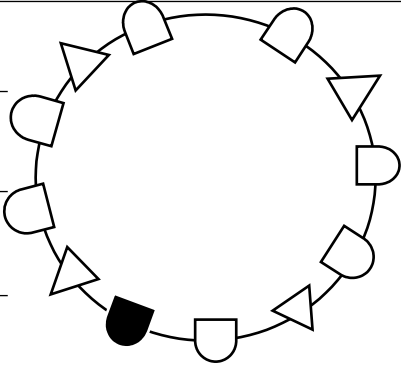
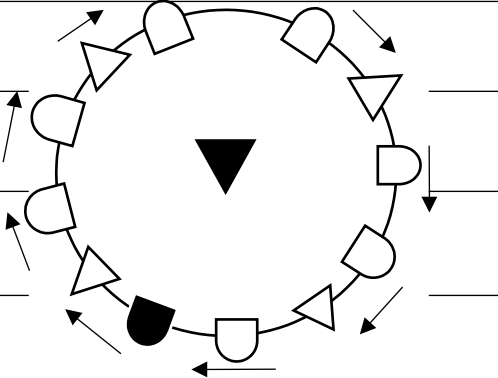
Комбінація № 4.

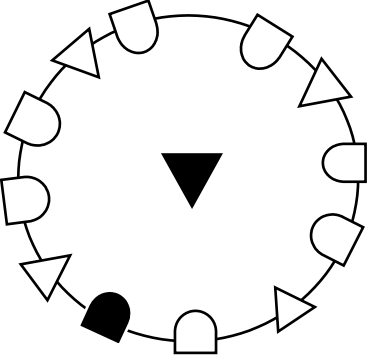
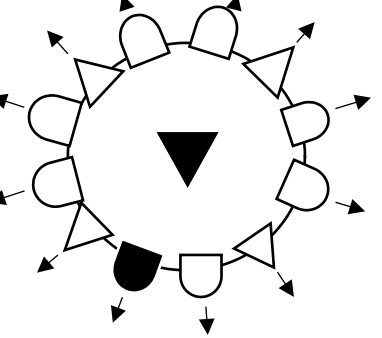
1-й такт: вихід на руки з поперечним шпагатом, доворот en face.

2-4 такти: хлопець виконує port de bras, що супроводжується пантомімною грою.

5-8 такти: Інші танцівники швидким бігом переміщуються у напрямку лівої третьої куліси, падаючи на підлогу у діагоналі.

2 частина.

Архіте к Тоніка	Малюнок танцю	Кільк ість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		8 тактів	Переміщення у коло в центрі сцени. Танцівники перекочуються по підлозі. По черзі кожен танцівник займає позу.
Зав'язка		8 тактів	Виконання комбінації № 1.
Розвиток дії		16 тактів	<p>Виконання комбінації № 2.</p> <p>виконують перекат по підлозі. з тканиною. (4 такти).</p> <p>Повтор комбінації № 2.</p> <p>Дуетна частина солістів.</p>

Кульмінація		8 тактів	Комбінацією № 3 танцівники звужують коло до соліста.
Розв'язка		4 такти	Танцівники закривають соліста від глядача.

Комбінація № 1.

1-2 такти: хвидеподібний рух руками вперед, в руках знаходиться чорна тканина, обличчя en face. Відкриття ноги вбік на 90°.

3-й такт: відкриття ноги вгору з падінням на неї. (Рух до центру кола).

4-й такт: port de bras з виходом на одну руку, ліва нога відкрита вбік. Тканина в правій руці (піднята вгору).

5-й такт: кругове port de bras з тканиною, сидячи обличчям у коло.

6-7 такти: розкривання ніг у поперечний шпагат з виходом на руки. Завершити у позиції навхрест. Виконуємо доворот через положення місток.

8-й такт: переступання ногами по чергово та довільні рухи руками.

Комбінація № 2.

1-й такт: крок на ліву ногу, demi rond правою ногою. Руки рухаються перед собою, тримаючи тканину. Grand battement лівою ногою на demi plie. Руки підняті вгору.

2-й такт: стрибок з розкриванням ніг до сторони, переكات по підлозі.

3-й такт: простими кроками танцівники звужують коло.

4-й такт: tour chaines на demi plie.

Соліст:

5-й такт: підтримка з партнеркою.

6-й такт: зміна місць з партнеркою, tour chaines.

7-й такт: наступаючі кроки один на одного.

8-й такт: солістка повертається у коло.

Дуетна частина солістів:

1-й такт: солістка стоїть позаду соліста та закриває йому очі тканиною.

2-й такт: підтримка: хлопець з-за спини повертає дівчину та садить її на коліно.

3-й такт: пантомімна гра.

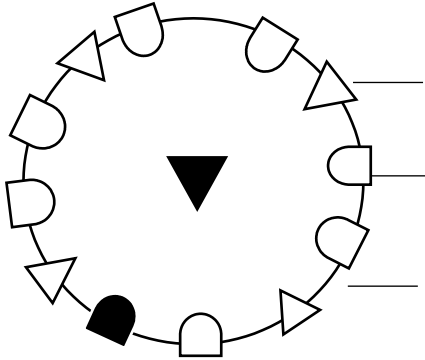
4-й такт: дівчина повертається у коло.

Комбінація № 3.

1-2 такти: танцівники простими кроками звужують коло, port de bras з тканиною.

3-4 такти: танцівники закривають соліста від глядача.

3 частина.

Архіте к тоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		16 тактів	Танцівники повільно підводяться з підлоги. 3 Пантомімна гра.

Зав'язка		12 тактів	Комбінація № 1.
Розвиток дії		12 тактів	Комбінація № 2.
Кульмінація		8 тактів	Комбінація № 3.
Розв'язка		12 тактів	Танцівники імпровізують у групах, повторюючи експозицію першої частини.

Комбінація № 1.

1-2 такти: виконуємо Circle руками з одночасним Bounce, почергово правою та лівою рукою.

3-4 такти: pirouette en dehors на правій нозі, ліва нога відкрита вперед, стопа у положенні flex, руки закривають обличчя.

5-6 такти: частина виконавців виконує Drop корпусом вниз, інша частина виконує різкий стрибок вгору. Зміна.

7-8 такти: пережат по підлозі, slide. По черзі танцівники піднімаються.

9-10 такти: tour chaine у діагональ, поза demi plie по 4 позиції ніг. Рука торкається того, хто попереду.

11-12 такти: port de bras та переміщення дрібними кроками.

Танцівники завмерли в своїх групах.

Комбінація № 2.

Тріо: 2 дівчини та соліст.

1-2 такти: 2 дівчини та соліст виходять на центр сцени. Вони виконують pirouette en dehors з падінням на підлогу, ноги витягнуті. Повільно підтягують ноги до себе.

3-4 такти: port de bras та стрибок виходячи на руки.

5-6 такти: дівчата закривають руками нижню частину обличчя. Хлопець обводить їх навколо себе.

7-й такт: по черзі випад вперед на праву ногу.

8-9 такти: всі танцівники роблять крок вперед, demi plie по 4 позиції ніг, змах руками вгору, та поворот en dehors зі скручуванням ніг.

10-11 такти: повторити рухи 1-2 тактів.

12-й такт: швидким бігом переміщення.

Комбінація № 3.

1-й такт: renverse zpas de bourree en tournant.

2-й такт: стрибком з відкриттям ніг.

3-4 такти: випаді по чергово на праву, ліву ногу.

5-6 такти: танцівники беруться за руки, починаючи з останніх. Grand rond de jambe правою ногою.

7-8 такти: port de bras і tour chaine.

2.3. Сценографія

Картина 1

У першій частині хореографічної композиції відображається життя сучасного суспільства. На екрані зображено gif-анімація міста. На сцені переважає біле світло, для підкреслення мирного і безтурботного життя. Протягом усього номеру світло не змінюється. У кінці номеру прожектор поступово заповнює сцену червоним світлом.

Картина 2

На початку другої частини червоне світло досягає максимального контрасту. Одночасно зі світлом, змінюється фон на екрані. На ньому зображено спустошене середньовічне місто. Під час дуетних партій світло мерехтить та вмикається дим-машина, для створення димової завіси на сцені, що відображає поглинання людства хворобою. За допомогою цих технічних засобів акцентується увага на солістах. В кінці постановки, соліста виділяє промінь білого світла, що символізує перемогу лікаря над хворобою.

Картина 3

На початку номеру промінь білого світла розширюється покриваючи всю сцену. Також до освітлення додається злегка голубий колір. На екрані змінюється фото на gif-анімацію сучасного міста. До кінця хореографічної постановки на сцені переважає злегка голубий колір, для відображення майбутнього життя.

Опис костюмів:

Сім'я: мати одягнена в легку сукню бежевого кольору, танцювальні шорти, батько одягнений в чорні штани з джинсу, сорочку у клітинку. Донька у легкій сукні рожевого кольору з квітковим орнаментом.

Два друга одягнені у футболки темної кольорової гами. Вільні штани чорного кольору.

Три подруги вбрані у подовжені туніки темного бордового кольору. Танцювальні шорти.

Дві дівчини у сукнях бежевого кольору, танцювальних шортах.

Закохана пара: дівчина у світло-синій сукні з рожевими квітами і у танцювальних шортах. Хлопець у світлій сорочці з коротким рукавом, темних штанах. Усі виконавці танцюють босоніж.

У другій частині хореографічної композиції до костюму кожного персонажа додається чорна шифонова тканина.

Костюм лікаря включає в себе чорні джазовки, вільні чорні штани, світла сорочка, чорний плащ, маска чумного лікаря.

ВИСНОВКИ

1. Отже, дослідивши історію світових соціальних криз, на прикладі пандемій, ми дійшли висновку, що різноманітні епідемії мали значний вплив на культуру та мистецтво, насамперед на хореографію. З одного боку у митців з'явилися нові, актуальні теми для творчості, а з іншого, умови життя під час пандемій не давали змоги творити в повній мірі. Соціальне дистанціювання та обмеження, які були впроваджені під час епідемії, унеможлилювали створення нових композицій.

Ми вважаємо, що дана тема актуальна на сьогодні, через складне становище у світі, пов'язане з пандемією. Ми обрали дану тему, тому що, вона є не достатньо реалізованою у хореографічному мистецтві. Балетмейстери вкрай рідко зверталися до теми епідемії, що мотивувало нас на створення хореографічної композиції у даній тематиці, для того аби привернути увагу глядача до проблем соціально-гуманітарних криз. Також, до становища хореографічного мистецтва у часи пандемій. Адже хореографія, на відміну від інших видів мистецтва, не має можливостей для активного розвитку.

2. Відповідно до обраної тематики та створеної хореографічної композиції «Маска мороку», нами було визначено тему, ідею, надзавдання, наскрізну дію та конфлікт.

3. Архітектоніка була розроблена за драматургічними законами та, у поєднанні зі створеним лібрето композиції, у повній мірі відповідає нашим потребам, щодо сюжетної основи.

Ми розробили характеристику хореографічних образів. Кожен образ несе у собі сутнісне та ідейне навантаження. Так, для прикладу, образ суспільства поєднує у собі ідею мирного та безтурботного життя, одночасно з цим відбувається диференціація образу на більш індивідуальні складові: сім'я, товариші, подруги, закохана пара. Образ чумного лікаря протистоїть образу «Чорної смерті», що являє собою

аналогію на боротьбу маленької людини та великої стихії. У цьому конфлікті ми вбачаємо міфологічний підтекст, де людська сутність намагається протистояти невідомій, невидимій силі, яка з легкістю здатна знищити будь кого. Такою силою може бути як природна стихія, так і хвороба, особливо чума. Адже, ще у середньовіччі з'явився образ «танцю смерті», який є прямим відображенням відношення митців того часу до пандемії. А образ чумного лікаря несе в собі ідею того, що людство завжди буде шукати способи подолати будь яку загрозу.

Підібрали та проаналізували музичний супровід, у відповідності до ідейно-тематичної основи. Музичний матеріал підкреслює емоційне навантаження композиції. Кожна музична частина відповідає хореографічним образам. Ми використали електронну, сучасну фольклорну музику.

4. Розробили літературно-графічний запис кожної частини композиції, для якого встановили умовні позначення; створили і записали комбінації.

5. Також ми розробили сценографію до кожної частини хореографічної композиції, визначили світлову партитуру та оформлення сцени. Описали костюми та реквізит для кожного образу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баканова А. В. «Пляска смерти» в Каталонии : историко-филологический аспект / А. В. Баканова // *Litera*. — 2020. — № 6 — с. 132-142
2. Даниэл М. Тайные тропы носителей смерти / пер. с чеш. под ред. Б. Л. Черкасского. М. : Прогресс, 1990. 416 с.
3. Камю А. Чума. М. : АСТ, 2014. 384 с.
4. Мында Н. Б. Образ чумы в мировой литературе. *Вестник Московского государственного лингвистического университета*. М., 2013. № 21 (681). С. 88-99.
5. Сапожникова Л. М. Макабрические сюжеты в искусстве средневековой Европы. *Culture and Civilization*. Ногинск, 2016. № 3. С. 44-52.
6. Шереметьевская Н. В. Танец на эстраде. М. : Искусство, 1985. 416 с.
7. Charles De Paolo. *Pandemic Influenza in Fiction: A Critical Study*. Jefferson : McFarland, 2014. 240 p.
8. Cipolla C. M. «The Medieval City». A Plague Doctor / In Miskimin H. A. (ed.). New Haven : Yale University Press. pp. 65–72.
9. Crawford R. *Plague and pestilence in literature and art*. Oxford : Clarendon Press, 1914. 222 p.
10. Ellis, Oliver C. *A History of Fire and Flame*. Whitefish : Kessinger Publishing, 2004, p. 202.
11. John Waller. *A Time to Dance, a Time to Die: The Extraordinary Story of the Dancing Plague of 1518*. London : Icon Books, 2009. 267 с.
12. Marquez G. G. *Love in the Time of Cholera*. N.-Y. : Alfred A. Knopf, 1988. 348 p.
13. Martin S. *Black Death*. Sparkfold: J. H. Haynes and Co, 2001. 160 p.

14. Herly D. *The Black Death and the Transformation of the West*. N.-Y. : Harward University Press, 1997. 117 p.
15. Ziegler Ph. *The Black Death*. London: Collins, 1969. 319 p.
16. Corvisier A. *Les danses macabres*. Paris: PUF, 1998. 128 p.
17. Clark J. M. *The Dance of the death: in the middle ages and the renaissance*. Glasgow : Jackson, son and Co., 1950. 131 p.
18. Oosterwijk S. «Muoz ich tanzen und kan nit gân?»: death and the infant in the medieval danse macabre. *Word & Image*. 2006, 22:2. p. 146-164.
19. Marcia S. *The Green Table: Sources of a Classic*. *Dance Research Journal*. 1989, Vol. 21, No. 1. p. 15-21.
20. Holder C. *Dancing for Jooss: Recreating the role of Death in «The Green Table»*. *Choreography and Dance, an International Journal*. 1993, № 2-4. P. 79-91.

ДОДАТКИ

Додаток А.

Опис рухів.

1. Drop — різке падіння розслабленого корпусу вперед або вбік. Відбувається повне розслаблення корпусу.
2. Renverse — різкий перегин корпусу з пози *attitude croise*, що супроводжується *pas de bourree en tournant*. Рух використовується як у класичному, так і у сучасному танці.
3. Slide — «ковзний» крок. Рух може виконуватись у партері, з роботою опорної ноги по підлозі або на 90°.
4. Swing — розкачування будь-якою частиною тіла— рукою, ногою, головою, або усім корпусом. Рух найчастіше поєднується з *bounce*.
5. Bounce — трамплінне похитування. Під час виконання руху вага тіла переноситься з п'яток на пальці, при цьому коліна згинаються та виконують пружинний рух.
6. Womb — збирання тіла у позу «ембріона». Рух виконується у партері. Лежачи на спині, відбувається скручування тіла на правий або лівий бік.
7. Pirouette — оберти, що виконуються на одній нозі. Оберти можуть виконуватись як у виворотному, так і в паралельному положенні.
8. Pas de bourree — зв'язуючий крок, почергове переступання ніг на *demi plie*.
9. Arabesque — пози у класичному танці.
10. Contraction — скорочення до центру, цілісне або ізольоване.

Додаток Б.

Сукня для дівчат.

Додаток В.
Сукні для дівчат.

Додаток Г.
Сорочки хлопців.

Додаток Д.

Плащ лікаря.

Додаток Е.
Маска чумного лікаря

Додаток Ж.
Сценографія. 1 частина

Додаток 3.
Сценографія. 2 частина

Додаток И.
Сценографія. 3 частина

